

**ÅTERRAPPORTERING
2021-2022**

ROVDJURSINVENTERING

(NV-02354-18)

FOTO BJÖRNSPILLNING: KENNETH JOHANSSON

Återrapportering 2021-2022 gällande Leveransavtal avseende rovdjursinventering (NV-02354-18) mellan Naturvårdsverket och Svenska Jägareförbundet. Inklusivt tilläggsavtal

Nedan följer den redovisning som Naturvårdsverket har efterfrågat gällande pågående och avslutade aktiviteter inom avtalet Leveransavtal avseende rovdjursinventering (NV-02354-18). Uppdelningen av redovisningen följer Naturvårdsverkets numrering i gällande kravspecifikation (4.2, 4.3, 4.4, 4.5, 4.6, 4.7, 4.8) som föreligger grundavtal.

4.2 UPPBYGGNAD AV ETT RAPPORTERINGSSYSTEM OCH FRÄMJANDE AV RAPPORTERING VIA SKANDOBS

Svenska Jägareförbundets organisation

I enlighet med avtalet har inriktningen vid uppbyggnad av ett rapporteringssystem på länsnivå varit att bygga upp en organisation med "lokala samordnare" inom varje jaktvårdskrets. Utöver detta har man i de flesta fall också valt att utse en samordnare för länsföreningen som ska vara kontaktperson mellan länsstyrelsen och jägarna i kretsen, detta för att underlätta för såväl de egna tjänstemännen som för länsstyrelsens personal. Andra viktiga uppgifter är att vara lokal ambassadör för inventeringsarbetet samt att marknadsföra rapportering via Skandobs.

I flertalet län har Jägareförbundet därtill valt att inom jaktvårdskretsen bygga upp ett nätverk av "lokala spårare". Den senare kategorin bör vara "särskilt intresserade" medlemmar som kan åta sig uppdraget att spåra av ett större geografiskt område vid flera tillfällen under vintern. Det geografiska området som den lokala spåraren ansvarar för kan till exempel utgöras av ett älgskötselområde, större viltvårdsområde eller annan lämplig enhet. Ett rimligt område att ansvara för bör kunna vara cirka 20 000 hektar i mellansvenska län. Inriktningen bör vara att om möjligt engagera jägare som tycker att spårning är intressant och som redan tidigare ägnat tid åt att spåra rovdjur efter snöfall.

4.3 ORGANISATION

Bemanning

Vid personbyte under tiden 2021 01 01-2022 12 31 har senast ansvarige redovisats.

Central inventeringssamordnare:

Anders Nilsson

Regionala samordnare:

Region	Personal
Norr	Björn Sundgren
Mitt	Gunnar Glöersen
Syd	Jonathan Lilja

Lokala inventeringssamordnare (län):

Län	Länsansvarig konsulent	Rovdjursansvarig länsföreningen
Mitt Norrland	Linnea Aronsson	Per-Arne Olsson
Västerbotten	William Sidenbom	Lennart Stenberg
Norrbottnen	Björn Sundgren	(personal i direktkontakt med krets)
Dalarna	Hanne Kringstad	Johan Frost
Gävleborg	Hanne Kringstad	Jonas Danielsson
Uppsala	Lars Björk	Stefan Holm
Stockholm	Per Zakariasson	Fredrik Lundh
Södermanland	Matilda Söderqvist	Björn Granqvist
Gotland	Mikael Andersson	Hans Olsson
Örebro	Gunnar Glöersen	Jan Gustafsson
Västmanland	Lars Björk	Sören Lundberg
Värmland	Gunnar Glöersen	Anders Olsson
Halland	Thomas Olsson	Niklas Ljungberg
Östergötland	Benny Nilsson	Sören Sehlstedt
Västra Götaland	Karl-Johan Brindbergs	Göte Johansson
		Kurt Andersson
		Ove Larsson
Jönköping	Jonatan Lilja	Joachim Stenberg
Kalmar	Fredrik Zethraeus	Bill Nelson
Kronoberg	Elias Turesson	Rune Håkansson
Blekinge	Karin Stoeckmann	Calle Tunroth
Skåne	Thomas Olsson	Lars Persson
		Leona Stehn

Krets nivå:

I merparten av landets kretsar finns utsedd rovdjursansvarig vilken fungerar som lokal knutpunkt och informationsnod under länsnivå, kretsstrukturen kan jämföras med kommunal nivå även om den geografiska omfattningen inte sammanfaller. Med anledning av GDPR redovisas inte den totala listan av representanter utan den kan på begäran tillhandahållas.

GENOMFÖRDA AKTIVITETER

Rapportering i Skandobs (2021 01 01-2022 12 31)

Via Skandobs databas är det möjligt att få en översikt över inkomna rovdjursrapporter. För personer som registrerat att de tillhör "Jägareförbundets löpande inventering" kan man även få uppgift om hur många av rapporterna i ett område som härrör från denna kategori. Man bör dock vara medveten om att alla inte har registrerat sig utan istället kontaktar länsstyrelsens personal eller andra samordnare direkt. Av den anledningen presenteras minimisiffror på Svenska Jägareförbundets bidrag till rapporteringen av rovdjur, spår eller synobservationer, under perioden 1 januari 2021 till och med 31 december 2022.

Nationellt

Svenska Jägareförbundets representanter levererade 2 669 rapporter 2021 och 2 678 rapporter 2022. Dessa siffror är högre än tidigare år och förklaras sannolikt av en högre kunskapsnivå bland jägarna om såväl Skandobs som system samt en högre digital mognad. En ytterligare faktor som påverkar är sannolikt att jägarna inser behovet av rapportering för att underlätta beslut rörande licensjakt, se tabell 1.

Tabell 1: Antalet rapporter i Skandobs registrerade av Svenska Jägareförbundet (SJF), nationellt under perioden 2021 01 0 -2022 12 31.

År	Antal observationer
2021	2 669
2022	2 678

Regionalt

De regionala förutsättningarna för rapportering av rovdjur varierar över landet och är beroende av såväl rovdjursförekomst, snötillgång, tillgänglighet i landskapet samt beslutad rovdjursförvaltning. Mängden rapporter skiljer sig till följd av dessa varierande faktorer stort mellan landets förvaltningsområden där Mellersta förvaltningsområdet sammantaget står för den största delen av rovdjursrapporter i Skandobs, se tabell 2.

Tabell 2: Totalt antal rovdjursobservationer fördelade per förvaltningsområde (FVO) gjorda av Svenska Jägareförbundet (SJF) åren 2021 samt 2022.

Antal observationer regionalt per år

FVO	2021	2022
Södra	859	847
Mellersta	1 522	1 562
Norra	288	269
Nationellt	2 669	2 678

Lokalt (län)

I samband med en länsvis granskning av rapporteringen per län blir det tydligt att variationerna över landet är stora. Detta sammanfaller i hög grad med rovdjursförekomst men sannolikt finns även ett samband med kunskap och rapporteringsvilja. Utöver detta finns systematiska skillnader rörande länsstyrelsens aktiva roll inom det huvudsakliga renbetesområdet där Jämtland, Västerbotten och Norrbotten särskilt utmärker sig med denna förklaringsgrund, se tabell 3.

Tabell 3: Totalt antal rovdjursobservationer under åren 2021 respektive 2022 per län gjorda av Svenska Jägareförbundet (SJF). Inklusivt föregående avtalsperioders resultat.

Län	2021	2022
Blekinge	29	14
Dalarna	124	152
Gävleborg	601	515
Halland	8	18
Jämtland	58	74
Jönköping	173	160
Kalmar	130	97
Kronoberg	76	133
Norrbotten	22	17
Skåne	32	30
Stockholm	89	77
Södermanland	46	110
Uppsala	143	173
Värmland	150	78
Västerbotten	46	30
Västernorrland	162	148
Västmanland	52	90
Västra Götaland	142	140
Örebro	221	337
Östergötland	365	285
Nationellt	2 669	2 678

Marknadsföring av Skandobs

Under jaktåret 2022-2023 gav Svenska Jägareförbundet traditionsenligt ut sin jakttabell i ett riktat utskick till samtliga medlemmar. I senaste jakttabellen marknadsförs Skandobs på sidan 91, det vill säga insidan av omslagsbladet, se bild 1. Motsvarande marknadsföring har även skett i tidningen Svensk Jakt under de regionala sidorna under jaktåren 2020-2021 och 2021-2022.

Ett flertal länsföreningar har tagit fram och distribuerat information rörande Skandobs och vikten av rapportering i olika former till medlemmarna. Detta kan röra sig om "lathundar" (hur man rapporterar), informationsblad, digitala utskick och information via hemsidor. Aktiviteterna skiljer sig något åt mellan län såväl utifrån behov, rovdjursförekomst och aktuellt berörda arter. Bild 2 får illustrera hur det kan se ut på lokal nivå.

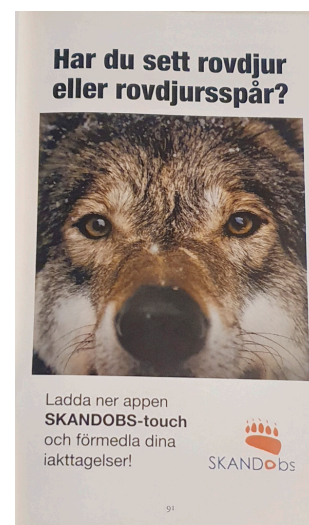

Bild 1: Annons om Skandobs i Jakttabellen för 2022-2023.

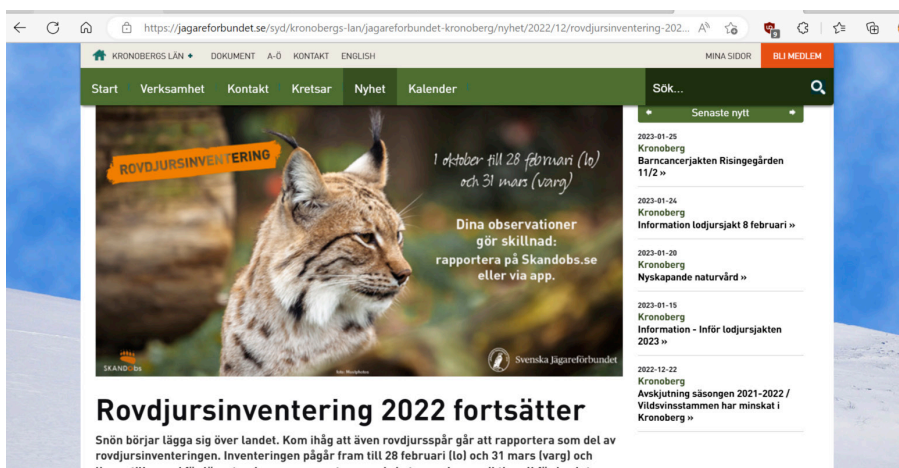

Bild 2: Information om Skandobs på Kronobergs läns hemsida under 2022.

Under 2022 marknadsförde även Svenska Jägareförbundet Skandobs på olika jaktmässor. Till följd av pandemin ställdes de flesta mässorna in 2021 varför denna verksamhet då uteblev. Som ett exempel på mässaktivitet såldes viltkameror till ett rabatterat pris och dessa marknadsfördes med ett rullande bildspel med bilder på lodjur och information om Skandobs.

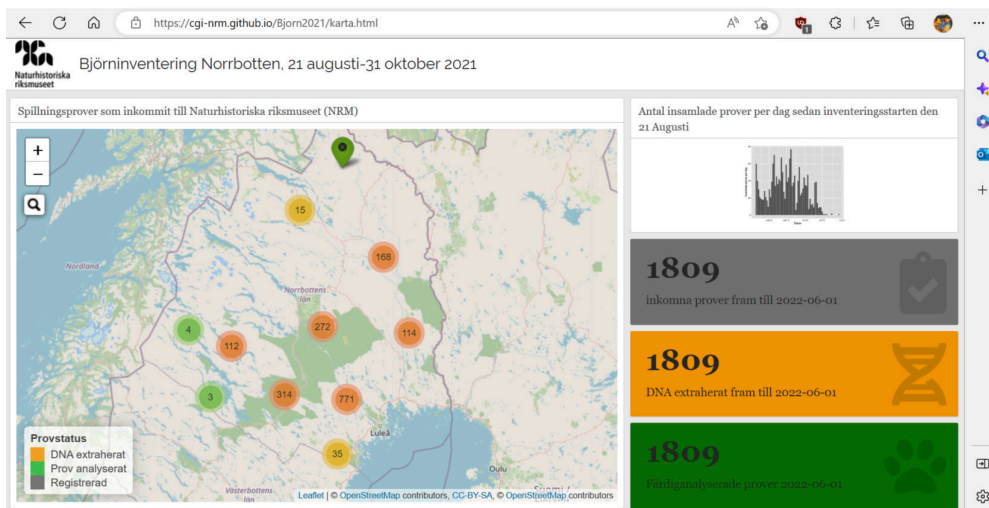

Spillningsinventering björn

Under 2021 inventerades Norrbottens län och där var Svenska Jägareförbundet en mycket aktiv part och bidrog till marknadsföring och informationsspridning. Jägarna är den intressegrupp som i särklass bidrar med flest prover men kanske även är de som har störst nytta av resultaten.

I samband med insamlingsarbetet av björns spillning var Svenska Jägareförbundets länsansvariga konsulent och de förtroendevalda i kretsarna viktiga nav i arbetet och man har i Norrbotten aktivt arbetat med att möta människor på olika arenor för att nå ut med spillningskit och information. Kontinuerligt under processen har en god dialog med länsstyrelsen hållits. Rapporten med resultaten från den inventeringen kan läsas i sin helhet via länken: <https://www.nrm.se/download/18.6d4d61d9180cdc94849851aa/1657176292579/Resultat%20fr%C3%A5n%20inventering%20av%20bj%C3%B6rn%20i%20Norrbottens%20l%C3%A4n%202021.pdf>

Sammantaget skickade cirka 900 personer in 1 818 spillningsprover, vilket var något lägre än målsättningen om 2 000 prover men betydligt fler än vid tidigare inventeringar. Framför allt var det jägare som deltog i inventeringen men även övriga intressenter såsom samebyarna bidrog.

*Bild 3:
Spillningsinventering av björn i Norrbotten 2021, inkomna prover.*

Under 2022 inventerades Gävleborgs, Dalarnas och Värmlands län men prover togs även in från Stockholm, Uppsala, Västmanlands och Örebro län. Ambitionen var att få in drygt 5 100 prover totalt med en fördelning mellan länen. Målet nåddes så när då 4 949 prover inkom. Jägareförbundet bidrog med informationsspridning och provkitsförmedling via såväl personal som förtroendevalda på olika nivåer. Inkomna prover är, då denna rapport författas, fortfarande under analys och resultat väntas avrapporteras sommaren 2023.

Inventering varg

Under 2021, liksom 2022, har Svenska Jägareförbundet varit Viltskadecenter och länsstyrelserna behjälpliga med insamling av vargspillning samt tips om förekomst av spillning då detta har eftersökts. Förbundet har även lokalt förmedlat provkit. Vidare har Jägareförbundet tillsammans med olika länsstyrelser genomfört lokala och regionala informationsinsatser där vikten av ett aktivt deltagande lyfts.

4.4 UTFÖRANDE AV OMRÅDESINVENTERINGAR

Sedan avtalet ursprungligen formulerades har antalet områdesinventeringar initierade av länsstyrelserna minskat i landet. Detta beror delvis på generellt sämre förutsättningar med dåliga snöförhållanden vilket i viss mån kan härledas till en sydligare tyngdpunkt på lodjursförekomsten men även ett mildare klimat.

En annan faktor som kanske är nog så central är teknikutvecklingen och systematiken kring användandet av viltkameror. Systemskiftet från traditionella områdesinventeringar till digitala, bildbaserade inventeringar fångas inte fullt ut upp i detta avtal. Intentionerna med avtalet gör dock att förbundet väljer att redovisa denna växande verksamhet under denna punkt då den i stora drag ersatt det system som punkt 4.4 avser och intentionerna däri.

Under åren 2021 och 2022 har förbundet jobbat aktivt för att jägarna ska rapportera "spontana" bilder från viltkameror uppsatta i andra syften än rovdjursinventering. Vidare har förbundet under 2022 förhandlat fram bra rabatter på viltkameror till länsföreningar och kretsar med syfte att aktivt komplettera länsstyrelsernas egna inventeringar via samma lösning.

För att öka effektiviteten i jägarnas bidrag till länsstyrelsens inventeringar har Jägareförbundet hållit utbildningar för jägare hur de lämpligast arrangerar viltkameran för att få bild på önskvärd art. Dessa utbildningar har primärt skett digitalt under dessa år och det har hållits 12 gånger. Deltagarna har då oftast bjudits in brett från hela landet. Utöver dessa digitala utbildningar har två fysiska kurser arrangerats på temat. Målgruppen för dessa var jägare i Värmlands respektive Örebro län.

Under februari 2021 genomfördes en områdesinventering efter lodjur i delar Uppsala län. Länsstyrelsen stod som ansvarig med stöd av Jägareförbundet vars kretsar var engagerade i den praktiska inventeringen. Engagerade på respektive krets utförde avspårning av vägar och vid fynd av spår kontaktades länsstyrelsen som skickade ut spårare för kvalitetssäkring. Rapporten vilken sammanfattar bland annat resultaten från denna inventering kan läsas här: <https://catalog.lansstyrelsen.se/store/33/resource/8>

Bild 4. Under åren 2021 och 2022 har förbundet jobbat aktivt för att jägarna ska rapportera "spontana" bilder från viltkameror uppsatta i andra syften än rovdjursinventering.

4.5 INFORMATION OM UPPDRAGET

Inom de tre förvaltningsområdena (Gotland undantaget) har Jägareförbundet genomfört kontinuerlig information angående avtalets utformning och innehåll i samband med möten på läns- och krets nivå i samtliga län. Utöver detta har det också skett särskilda sammankomster i de olika regionerna. Vidare har samtlig, inom området relevant, personal informerats vid exempelvis utbildningsdagar och andra sammankomster.

4.6 TILLGÅNG TILL KOMPETENS

Personalen inom Svenska Jägareförbundet i allmänhet, och fältpersonalen inom det ämnesspecifika området i synnerhet, fortbildas kontinuerligt avseende stora rovdjur, inventeringsmetodik och vikten av delaktighet. Förutsättningarna inom ramen för detta avtal inkluderas fullt ut inom dessa insatser även om de inte begränsas till dem. Vi finner att vår personals kompetens väl uppfyller kraven enligt avtal såväl under redovisad period som i nutid.

4.7 SAMVERKAN

Svenska Jägareförbundet har under perioden samverkat med samtliga landets länsstyrelser utifrån relevans avseende respektive rovdjursarts förekomst. Vidare har deltagande och samverkan skett vid en större mängd, av respektive länsstyrelse anordnade rovdjursinformatonsmöten.

Vid dessa tillfällen har samordning vanligen skett med exempelvis Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) samt andra intresseorganisationer. Jägareförbundets roll vid dessa sammankomster har primärt varit att poängtera vikten av rapportering och att jägarnas engagemang har stor betydelse för utfallet i förvaltningsbesluten.

4.8 REDOVISNING OCH STATISTIK

Redovisningen för aktiviteter kopplade till uppdraget anses utförd med hänvisning till text och data under tidigare punkter. Rörande den ekonomiska redovisningen så bör den inledas med en förklaring till hur siffrorna bör uttolkas.

Jägareförbundets personal bedriver merparten av sin verksamhet kopplat till detta uppdrag som en delaktivitet i samband med andra huvudaktiviteter. Detta rör generellt rovdjursinformation, vikten av rapportering, Skandobs etc i samband med sammankomster och utbildningar med andra huvudteman. Ett typexempel är en utbildning eller ett samråd rörande klövviltsförvaltning där de rovdjursrelaterade ämnena ovan vävs in i sammanhanget. Konsekvensen blir att samtliga kostnader rörande aktiviteten kommer belasta en annan post än intäkterna från detta avtal.

Den kostnad vilken redovisas är således hänförd till direkta aktiviteter vars huvudsakliga syfte är hänförliga till avtalet och är därmed en kraftig underskattning av faktisk kostnad. Den bedömning förbundet gör är att de faktiska kostnaderna rörande tid, resor och lokaler vid en nerbrytning är 2-3 gånger så hög. Att i redovisning för personal särredovisa, säg 10 procent, av kostnaden för varje specifikt arrangemang med ett annat huvudsakligt syfte till denna post är administrativt ogörligt då det dessutom utöver tid oftast rör såväl lokaliteter, resor och traktamenten.

En specifik notering för 2022 bör göras för det norra förvaltningsområdet. Under året var det onormalt lågt engagemang vilket har förklaringen i att det då var ett uppehåll för berörda län i det roterande schema som följs avseende spillningsinventeringen av björn. Under 2022 spillningsinventerades i stället länen i det mellersta förvaltningsområdet vilket gett upphov till avvikelsen.

Öster Malma 2023-03-28

Anders Nilsson
Biträdande Riksjaktvårdskonsulent

Åke Granström
Vice Generalsekreterare

Nationellt	2021	2022
Resor	0	11705
Lön	68 650	60 830
Övrigt	0	0
Summa	68 650	72 535

Tabell 4: Kostnader nationellt fördelat på resor, lön samt övrigt. Kategorin övrigt berör primärt fasta kostnader vid specifika arrangemang.

Regionalt	2021	2022
<i>Syd</i>		
Resor	9 163	2 924
Lön	184 350	121 100
Övrigt	3 990	1 824
Summa	197 503	125 848

<i>Mitt</i>		
Resor	5 804	7 614
Lön	146 400	118 000
Övrigt	348	5849
Summa	152 552	131 463

<i>Norr</i>		
Resor	891	0
Lön	146 300	6 300
Övrigt	280	0
Summa	147 471	6 300

Tabell 5: Kostnader regionalt fördelat på resor, lön samt övrigt. Kategorin övrigt berör primärt fasta kostnader vid specifika arrangemang.